

AL-110

April-2015

S.Y.B.Com., Sem.-IV**206 : Economics
(Economics of Growth & Finance)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) જમણી બાજુના આંક ગુણ દર્શાવે છે.

1. (અ) 'આર્થિક વૃદ્ધિ' અને 'આર્થિક વિકાસ' નો ખ્યાલ સમજાવો. 6
અથવા
આર્થિક વિકાસના નિર્દેશક તરીકે 'માનવ ગરીબી આંક' વિષે નોંધ લખો.
- (બ) 'માનવ વિકાસ આંક' તેની મર્યાદાઓ સહિત સમજાવો. 4
અથવા
'જીવન-નિર્વાહનો સૂચકઆંક' સમજાવો.
- (ક) એક કે બે વાક્યમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે) 4
(i) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાના સૂચકઆંકને માપવામાં કયા માપદંડોનો સમાવેશ થાય છે ?
(ii) જાતિ સંબંધિત આંક એટલે શું ?
(iii) કયા અર્થમાં વિકાસ એ ગુણાત્મક પ્રક્રિયા છે ?
2. (અ) આર્થિક વૃદ્ધિ અંગેનું હેરોડનું મોડેલ ટીકાત્મક રીતે ચર્ચો. 6
અથવા
નકર્સનો પ્રચ્છન્ન બેકારીનો સિદ્ધાંત સમજાવો.
- (બ) અસંતુલિત વિકાસ અંગેનું હર્ષમેનનું મોડેલ સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો. 4
અથવા
સમતોલ વિકાસનું મોડેલ સમજાવો.

(ક) એક કે બે વાક્યમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે)

(i) સમતોલ વિકાસ મોડેલ અને અસમતોલિત વિકાસ મોડેલ વચ્ચેના તફાવત સમજાવો.

(ii) કુદરતી વૃદ્ધિદર એટલે શું ?

(iii) 'સામાજિક માથાદીઠ મૂડી' નો ખ્યાલ સમજાવો.

3. (અ) ગરીબીનો અર્થ અને તેના કારણો સમજાવો.

અથવા

વસ્તી વૃદ્ધિની આર્થિક અસરો સમજાવો.

(બ) બેરોજગારીના પ્રકારો સમજાવો.

અથવા

'સાપેક્ષ ગરીબી' અને 'નિરપેક્ષ ગરીબી' સમજાવો.

(ક) એક કે બે વાક્યમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે)

(i) વિકસતા દેશોમાં ઊંચા જન્મદરના કારણો કયા છે ?

(ii) સ્વૈચ્છિક બેકારીનો અર્થ સમજાવો.

(iii) ગરીબી રેખાનો અર્થ દર્શાવો.

4. (અ) પ્રદૂષણનો અર્થ અને પ્રકારો સમજાવો.

અથવા

પ્રાદેશિક અસમાનતા માટેના કારણો ચર્ચો.

(બ) 'દ્વૈતવાદ' પર નોંધ લખો.

અથવા

કાર્બન કેડીટનો ખ્યાલ સમજાવો.

(ક) એક કે બે વાક્યમાં જવાબ લખો : (ગમે તે બે)

(i) ટકાઉ વિકાસ એટલે શું ?

(ii) આવકની અસમાનતા માપવા માટેની કઈ પદ્ધતિઓ છે ?

(iii) ક્યોટો પ્રોટોકોલ એટલે શું ?

5. આપેલા વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો :

- (1) કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આર્થિક વિકાસની સમજૂતી આર્થિક કલ્યાણના દૃષ્ટિકોણથી આપી છે ?
 (a) આર્થર લેવિસ (b) શુમ્પીટર
 (c) કોલીન કલાર્ક (d) ગુનાર મીરડાલ
- (2) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક (PQLI) નો ખ્યાલ કોણે સમજાવ્યો છે ?
 (a) શુમ્પીટર (b) ડેવિડ મોરીસ
 (c) ટોડેરો (d) કેઈન્સ
- (3) નીચેનામાંથી કયા આંકમાં સ્ત્રી-પુરુષ વચ્ચેના તફાવતને ધ્યાનમાં લેવાય છે ?
 (a) જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક (PQLI)
 (b) માનવ વિકાસ આંક (HDI)
 (c) માનવ ગરીબી આંક (HPI)
 (d) જાતિ સંબંધિત વિકાસ આંક (GDI)
- (4) 2011 ના માનવ વિકાસ આંક મુજબ કયો દેશ પ્રથમ સ્થાને છે ?
 (a) નોર્વે (b) આર્જેન્ટીના
 (c) જાપાન (d) યૂ.એસ.એ.
- (5) 'સામાજિક માથાદીઠ મૂડી' ને _____ મૂળભૂત સેવાઓ સાથે સંબંધ છે.
 (a) વાહનવ્યવહાર (b) ઉદ્યોગો
 (c) ખેતી (d) ઉપરના બધા જ
- (6) સમતોલ વિકાસના સિદ્ધાંતની કયા અર્થશાસ્ત્રીએ ટીકા કરી છે ?
 (a) આર્થર લેવિસ (b) નર્ક્સ
 (c) રોડાન (d) હર્ષમેન
- (7) જો $G > G_w$ હોય તો, નીચેની પરિસ્થિતિ હશે _____
 (a) મંદી (b) કુગાવો
 (c) સ્ટેગનેશન (જડતા-સ્થગિતતા) (d) પૂર્ણ રોજગારી
- (8) ડોમરના મોડેલમાં α (આલ્ફા) સંજ્ઞા શું દર્શાવે છે ?
 (a) સીમાંત વપરાશવૃત્તિ (b) સીમાંત બચતવૃત્તિ
 (c) સરેરાશ વપરાશવૃત્તિ (d) સરેરાશ બચતવૃત્તિ

- (9) ગરીબીના માપદંડ તરીકે મોટાભાગના અર્થશાસ્ત્રીઓએ કયો માપદંડ સ્વીકાર્યો છે ?
- (a) દૈનિક આવક (b) મિલકતનું પ્રમાણ
(c) કેલરીનું પ્રમાણ (d) કુટુંબનું કદ
- (10) વસ્તીની દ્રષ્ટિએ કયો દેશ પ્રથમ ક્રમે છે ?
- (a) ભારત (b) ચીન
(c) યુ.એસ.એ. (d) ઈન્ડોનેશિયા
- (11) અર્થતંત્રમાં અસરકારક માંગના અભાવે કઈ બેરોજગારી ઉદ્ભવે છે ?
- (a) ચક્રીય (b) પ્રચ્છન્ન
(c) મોસમી (d) સ્વૈચ્છિક
- (12) પ્રદૂષણ એ કોની સાથે સંકળાયેલી બાબત છે ?
- (a) વિકાસ (b) રાજકારણ
(c) સામાજિક (d) પર્યાવરણ
- (13) સામાન્ય માનવીને રોજના કેટલા કિગ્રા હવા જોઈએ ?
- (a) 10 કિગ્રા (b) 11 કિગ્રા
(c) 12 કિગ્રા (d) 14 કિગ્રા
- (14) જૈવ મંડળની વિવિધતા સાથે કઈ બાબત સંકળાયેલ નથી ?
- (a) ઊર્જા (b) શિક્ષણ
(c) ખોરાક (d) આવાસ
-

AL-110

April-2015

S.Y.B.Com., Sem.-IV**206 : Economics
(Economics of Growth & Finance)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks.

1. (A) Explain the concept of Economic Growth and Economic Development. **6**

OR

Write a note on 'Human Poverty Index' as an indicator of economic development.

(B) Explain 'Human Development Index' with its limitations. **4**

OR

Explain 'Standard of Living Index'.

(C) Write answer in **one** or **two** sentences : (Any two) **4**

(i) Which criteria are included in measuring Physical Quality of Life Index (PQLI) ?

(ii) What is Gender Index ?

(iii) In what sense development is a qualitative process ?

2. (A) Critically discuss Harrod's model of economic growth. **6**

OR

Explain the Nurkse's Theory of Disguised Unemployment.

(B) Explain briefly Hirschmun's Model of unbalanced growth. **4**

OR

Explain Balanced Growth Model.

(C) Write answer in **one** or **two** sentences : (Any **two**)

4

(i) Explain difference between balance growth model and unbalanced growth model.

(ii) What is Natural growth rate ?

(iii) Explain the concept of Social Overhead Capital (SOC).

3. (A) Explain the meaning and causes of poverty.

OR

Explain economic effects of population growth.

(B) Explain types of unemployment.

OR

Explain 'Relative Poverty' and 'Absolute poverty'.

(C) Write answer in **one** or **two** sentences : (Any **two**)

(i) Which are the causes for high birth rate in developing countries ?

(ii) Explain the meaning of voluntary unemployment.

(iii) State the meaning of poverty line.

4. (A) Explain the meaning and types of pollution.

OR

Discuss causes for Regional Inequality.

(B) Write a note on Dualism.

OR

Explain the concept of Carbon Credit.

(C) Write answer in **one** or **two** sentences : (Any **two**)

(i) What is sustainable development ?

(ii) Which are the methods for measuring income inequality ?

(iii) What is Kyoto Protocol ?

5. Select the correct option from the given options :

- (1) Who defines economic development from the angle of Economic Welfare.
- (a) Arthur Lewis (b) Schumpeter
(c) Colin Clark (d) Gunar Myrdal
- (2) Who introduced the concept of PQLI ?
- (a) Schumpeter (b) David Morris
(c) Todaro (d) Keynes
- (3) In which index the difference between men and women is considered from following ?
- (a) PQLI (b) HDI
(c) HPI (d) GDI
- (4) Which country is ranked first according to HDI, 2011 ?
- (a) Norway (b) Argentina
(c) Japan (d) U.S.A.
- (5) SOC is concerned with basic services like
- (a) Transport (b) Industry
(c) Agriculture (d) All of the above
- (6) Theory of balanced growth has been criticized by _____
- (a) Arthur Lewis (b) Nurkse
(c) Rodan (d) Hirschman
- (7) If $G > G_w$, there will be _____
- (a) Deflation (b) Inflation
(c) Stagnation (d) Full employment
- (8) What does α stand for in Domar's model ?
- (a) MPC (b) MPS
(c) APC (d) APS

- (9) Mostly economist have been accepted which measure for poverty ?
- (a) Daily Income (b) Ratio of Property
(c) Ratio of Calories (d) Size of family
- (10) Which country has first rank as measure of population?
- (a) India (b) China
(c) USA (d) Indonesia
- (11) Which unemployment generate in economy due to lack of aggregate demand ?
- (a) Cyclical (b) Disguised
(c) Seasonal (d) Voluntary
- (12) With what pollution is associated ?
- (a) Development (b) Politics
(c) Social (d) Environment
- (13) How much air is needed by the common man every day ?
- (a) 10 kg (b) 11 kg
(c) 12 kg (d) 14 kg
- (14) Which matter is not associated with bio-diversity ?
- (a) Energy (b) Education
(c) Food (d) Shelter
-